

konsekvenser af den type, at man lukker kassen i. Det kan der ikke være tale om. Det er en frivillighed for de frie skoler, de kan vælge at være med. Undervisningsministeriet og jeg og den rigtige undervisningsminister forventer, at mange af de frie skoler af sig selv vil være med, men det er op til dem selv.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg skal takke for ministerens svar, men jeg finder det måske på den baggrund tilrådeligt, at man lige overvejer formuleringerne i bemærkningerne endnu en gang, så det ikke kan give anledning til misforståelser. Men tak for bekræftelsen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 90: Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser, lov om erhvervsskoler og lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen. (Fornyelse af de tekniske erhvervsuddannelser m.v.).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 13/11 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ove Fich (S):

Den overordnede målsætning for Socialdemokratiet er, at 95 pct. af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse med kvalitet i.

Den målsætning er central, fordi uddannelse er en vigtig forudsætning for, at man får udviklet sine evner og interesser og dermed sikrer sig mulighed for at indgå i arbejdslivet.

Lovforslaget om fornyelse af de tekniske erhvervsuddannelser skal ses som et delelement i regeringens samlede udspil om en styrkelse af uddannelsesområdet, hvor andre elementer bl.a. er en styrkelse af vejledningen af de unge og målretning af 10. klasserne.

Lovforslaget er en styrkelse af uddannelsesområdet for de tekniske erhvervsuddannelser ved, at de unge får et mere overskueligt, fleksibelt og imødekommende system, hvor uddannelserne er tilpasset individet i forhold til de unges forudsætninger og ønsker.

I den forbindelse er forslaget om en individuelt udformet uddannelsesbog vigtigt. Uddannelsesbogen er planlægningsredskabet og redskabet til at følge undervisningen op. Uddannelsesbogen skal endvidere have den funktion, at den sætter fokus på praktikkdelen i forhold til den samlede uddannelse.

Med indførelsen af kun syv indgange, der hver giver kompetence til flere hovedforløb, sikres overskueligheden. Samtidig sker specialiseringen først på et senere tidspunkt end i de nuværende ordninger, så de unge har længere tid til at bestemme sig for, i hvilken retning de vil gå. Det vil give et lavere frafald, fordi færre vælger fejl.

Med lovforslaget får de tekniske erhvervsuddannelser en bedre mulighed for at markere sig som ligeværdige til gymnasier og andre boglige uddannelser. Det skulle gerne bevirke, at de unge i højere grad har et reelt frit valg af, hvilken uddannelse de ønsker at gå i gang med.

Samtidig er det vigtigt for Socialdemokratiet, at de mindre bogligt indstillede unge får et bedre tilbud om uddannelse end hidtil. De får en individuel plan og kan stige af uddannelserne, men alligevel sikre sig kvalifikationer, der giver dem plads på arbejdsmarkedet. Deri ligger der fleksibilitet, men samtidig sikrer fleksibiliteten også, at de, der vil læse videre, kan sikre sig de nødvendige forudsætninger i de tekniske erhvervsuddannelser.

For Socialdemokratiet er det overordentlig positivt, men også nødvendigt, at arbejdsmarkedets parter har arbejdet med ved udformningen af dette forslag og står inde for hovedlinjerne heri. Dermed er de nemlig forpligtet til at medvirke positivt til at gennemføre forslaget i praksis.

Det er som sagt Socialdemokratiets hensigt, at uddannelsessystemet skal være overskueligt, imødekommende i forhold til den enkeltes ønsker, behov og muligheder og samtidig sikre fleksibiliteten med hensyn til opfyldelsen heraf. Disse kvaliteter mener jeg forslaget indeholder, og derfor kan Socialdemokratiet støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg er enig med den socialdemokratiske ordfører i, at forslaget på nogle områder, måske endda slet ikke så få, prøver at imødekomme den enkelte.

Den virkelighed, vi står over for i dag, er jo, at der er over 7.000 unge, der mangler praktikpladser, og vel at mærke praktikpladser dér, hvor det tæller for den unge.

Har den socialdemokratiske ordfører nogen forestilling om, hvordan vi kan indbygge denne mangel på praktikpladser i forslaget, så vi kan sikre os, at det her forslag virkelig også i dagligdagen opleves som et løft for den lærling, der står og mangler en praktikplads? Vi ved, at nogle af dem, der ikke får praktikpladser, er dem, der siver ud og fiser ud til aktiviteter, som undertiden er lidet frugtbare.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Der er tre elementer i svaret. Det ene er, at når arbejdsmarkedets parter har været med til at lave forslaget, har de også en forpligtelse til at skaffe praktikpladser.

Den anden ting, og det står direkte i bemærkningerne til lovforslaget, er, at regeringen vil bringe parterne sammen for at diskutere, hvorledes de rent faktisk skaffer praktikpladserne.

Og den tredje ting er, at vi jo fastholder skolepraktikken som en sidste mulighed.

Anders Mølgaard (V):

Det må være åbenlyst for enhver, der beskæftiger sig med uddannelsespolitik, at der er et direkte presserende behov for at gøre det mere attraktivt for de unge at vælge den tekniske erhvervsuddannelsesvej.

Det er simpelt hen nødvendigt, hvis vi skal sikre, at vort erhvervsliv, som jo altså skaber grundlaget for vores fælles velfærd, også i fremtiden skal have mulighed for at tiltrække kvalificerede unge. Derfor hilser vi også det fremsatte lovforslag varmt velkommen.

Hovedformålet, altså ledestjernen eller fyrtårnet, må naturligvis være at forbedre kvaliteten af de tekniske erhvervsuddannelser, men samtidig er det også afgørende at bane vejen for en bredere og meget stærkere rekruttering af unge.

Venstre kan derfor tilslutte sig de store linjer i dette lovforslag. Vi er overbevist om, at foranklingen og den større overskuelighed, specielt ved indgangene til de tekniske erhvervsuddannelser, vil øge attraktiviteten.

Men jeg vil godt benytte denne førstebehandling til at påpege et par problemstillinger, som vi bør drøfte nærmere under udvalgsarbejdet og under de følgende ordførermøder.

Det første problem, som vi godt ville skitsere her under førstebehandlingen, er, at selve strukturen i lovforslaget åbner op for større fleksibilitet. Men for Venstre er det afgørende at slå fast her under førstebehandlingen, at vi skal sikre fuld fleksibilitet i grundforløbet. Et grundforløb på 10 uger skal kunne gennemføres efter branchens egen vurdering, uden at der bør indhentes en særlig godkendelse i ministeriet.

Så det er for at understrege, at for Venstre er det afgørende, at der bliver fuld fleksibilitet i grundforløbet, for det er afgørende for såvel elevernes som branchernes fleksibilitet, at der sikres reelle valgmuligheder uden bureaukratiske barrierer, der spænder ben. Vi ved, at specielt på håndværksområdet er der behov for at få lærlinge hurtigt i gang med den faglige del af uddannelsen, og de afklarede, praktisk orienterede unge er også interesseret i at komme i gang hurtigst muligt efter folkeskolen.

Jeg tror også, at de fleste af dem, der er til stede fra Folketingets Uddannelsesudvalg, erindrings, at vi jo allerede nu har haft deputationer bl.a. fra murerfaget, som har påpeget dette meget legitime og fornuftige ønske.

Den anden problemstilling, jeg godt lige vil berøre her under førstebehandlingen, er skolepraktikken, som har været genstand for mange disputer i Folketingssalen gennem de sidste år. Vi mener også, at den del af lovforslaget fortjener en nøjere drøftelse. Skolepraktikken er som bekendt indført som en absolut nødløsning i en helt anden historisk situation, som var præget af en meget, meget høj ungdomsarbejdsløshed, og det er en offentligt kendt hemmelighed, at ungdomsarbejdsløsheden heldigvis er raslet ned og vel ligger på omkring 4-5 pct. i dag.

Derfor har vi også oplevet et markant øget udbud af praktikpladser. Alene her fra januar

til oktober 1998 er antallet af praktikpladser ifølge den seneste opgørelse steget med 11 pct. Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi som folkevalgte en gang imellem standser op og vurderer, om det, der måske var hensigtsmæssigt for 5 eller 7 år siden, nødvendigvis er hensigtsmæssigt i dag. Det mener jeg ikke, det er. Tiden er inde til en reform på det område og til at se på tingene med friske øjne.

Vi har også fra Venstres side som bekendt indkaldt ministeren til et samråd for nylig, hvor vi påpegede det dybt betænkelige i, at en række erhvervsskoler faktisk tjener store beløb. De tjener penge på, at unge har svært ved at få fat i en ordinær praktikplads og derfor er nødt til at gennemføre deres praktikperiode på en erhvervsskole. Jeg synes, det mildest talt er uetisk, at det er muligt for skolerne at tjene penge på unge, der har problemer med at få en praktikplads.

Vi har altså nu her under førstebehandlingen noteret og rejst to problemstillinger, som vi mener fortjener en nærmere drøftelse både i udvalget og også på de følgende ordførermøder hos ministeren. Men når det er sagt, vil jeg sige, at det er et lovforslag, som peger i den rigtige retning, og som alt andet lige sandsynligvis vil gøre de tekniske erhvervsuddannelser væsentlig mere populære blandt de unge i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Hr. Anders Mølgaard kan jo afskaffe skolepraktikken ved at overbevise arbejdsgiverne om, at de skal skaffe praktikpladser nok. Så går det ganske af sig selv. For jeg kan da ikke forestille mig, at hr. Anders Mølgaard vil afskaffe skolepraktikken, inden der er praktikpladser nok, eller er det dét, hr. Anders Mølgaard ønsker?

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

Man kunne måske forvente eller håbe, hvis det var lutter saglighed, der styrede den uddannelsespolitiske debat, at alle ordførere vil påpege behovet for med friske øjne at se på skolepraktiksituationen, og jeg havde da også forventet, at den socialdemokratiske ordfører ville påpege det.

Jeg går ud fra, at det jo ikke er de forenede konservative partier, der er forsamlet her i dag, der bare siger, at alt er godt, som det er i dag. Selv Socialdemokratiet har vel forstået, at ung-

domsarbejdsløsheden er faldet, at ungdomsårgangene er blevet mindre, og at der er kommet flere praktikpladsaftaler.

Derfor burde selv Socialdemokratiet – jeg ved godt, det er meget naivt at forvente – men selv Socialdemokratiet burde også være åben over for at drøfte skolepraktikspørgsmålet. Vi kan jo ikke bare fremskrive det hele, som om intet har forandret sig i verden.

Derfor vil jeg sige til hr. Ove Fich, at vi mener, det er nødvendigt at starte en debat om skolepraktikkens fremtid. Jeg har ikke med det, som jeg har sagt i ordførertalen, argumenteret for en total afskaffelse i morgen. Det kan være i overmorgen eller om tre dage, men det kræver jo, at alle mennesker ser på tingene med åbne øjne, selv socialdemokrater.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Jeg har såmænd åbne øjne, men jeg vil da godt spørge hr. Anders Mølgaard, selv om vi gerne skal tage den debat: Mangler der ikke praktikpladser? Er der ikke et reelt problem, som skal løses, inden man kan afskaffe skolepraktikken?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Man kunne fristes til at tro, at hr. Anders Mølgaard faktisk mente, at der skulle være unge mennesker, som var nødt til at opgive en uddannelse, fordi de ikke kunne få praktikplads. Kan vi få et klart svar fra Venstre? Er det det, der er målet?

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

Jeg tror, at hverken den radikale eller den socialdemokratiske ordfører har hørt, jeg har sagt, at vi her og nu vil afskaffe skolepraktik. Vi forventer bare ligesom af os selv, at også Socialdemokraterne og De Radikale er åbne over for at drøfte de løbende problemstillinger, der er i uddannelsessektoren, og det gælder også skolepraktikken.

Så det, vi egentlig bare ønsker af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, er, at de er villige til at tænke lidt også på fremtiden og ikke bare holder fast i nogle gamle positioner. Vi er i hvert fald villige til at drøfte skolepraktikkens fremtid, og jeg forventer selvfølgelig også, at Socialdemokraterne og De Radikale er lige så fornuftige.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Anders Mølgaard vender problemstillingen på hovedet. Arbejdsgiverne har tigget og bedt uddannelsessystemet om at levere noget arbejdskraft til dem, og arbejdskraften har ikke kunnet produceres, fordi de samme arbejdsgivere ikke har villet levere praktikpladser.

Det er et problem, som jeg i høj grad ser er arbejdsmarkedets. Det er arbejdsgivernes problem. Uddannelsessystemet har måttet reagere ved at oprette skolepraktik simpelt hen for at kunne levere den arbejdskraft, som arbejdsgiverne efterspurgte. Det er arbejdsgiverne, der har leveret problemet, og ikke uddannelsessystemet.

Formanden:

Hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Den konservative ordfører, hr. Brian Mikkelsen, kan desværre ikke være til stede, og jeg skal derfor på hans vegne sige følgende:

Det Konservative Folkeparti ser L 90 vedrørende ændringer i de tekniske erhvervsuddannelser som et fornuftigt forslag. Erhvervsuddannelserne har på nuværende tidspunkt desværre en række problemer i retning af uoverskuelighed og en ufleksibel struktur, og derfor er der behov for fornyelse. Fornyelsen vil samtidig sikre en større søgning og en højere kvalitet af uddannelserne.

Den nuværende opbygning af erhvervsuddannelserne indebærer, at de unge ved påbegyndelsen af uddannelsen skal tage stilling til, hvilket fag de ønsker at specialisere sig i. Det har den uheldige virkning, at de unge har svært ved at overskue de mange valgmuligheder. Den stigende søgning til 10. klasse er på mange punkter et udtryk for denne problemstilling. Samtidig er samspillet mellem erhvervsuddannelserne, voksen- og efteruddannelsessystemet samt de videregående uddannelser ikke særlig godt.

Det Konservative Folkeparti finder det ønskværdigt, at det at vælge en erhvervsuddannelse ikke er ensbetydende med, at mulighederne for videre uddannelse også inden for andre retninger er lukket. Det er vigtigt, at vores uddannelsessystem indeholder fleksible muligheder for anden eller videre uddannelse.

Det Konservative Folkepartis oplæg til finanslovforhandlingerne, »Balance med

vækst«, indeholdt en model til ændringer af de tekniske erhvervsuddannelser, en model, der ligger tæt op ad L 90, og vi forholder os derfor positivt til forslaget.

Fornyelsen skal efter vores overbevisning ske, som ministeren ganske rigtig skriver i bemærkningerne til lovforslaget, så systemet bliver mere rummeligt både i bredden og i dybden, mere overskueligt og imødekommende samt mere fleksibelt. De tekniske erhvervsuddannelser dækker over en bred vifte af uddannelser, som har vidt forskellig historisk og håndværksmæssig baggrund, og denne baggrund må vi ikke glemme i forbindelse med fornyelsen.

Det Konservative Folkeparti ønsker at gøre systemet enkelt og overskueligt med færre indgange, hvor hver indgang fører til uddannelser, der indholdsmæssigt er beslægtede. Det vil lette overblikket. Samtidig vil brede fællesindgange forhåbentlig kunne tiltrække flere uafklarede unge og derigennem sikre et bredere rekrutteringsgrundlag.

Samtidig er det meget positivt, at det såkaldte vekselvirkningsprincip og praktikadgangsvejen for de praktisk orienterede unge bliver bibeholdt. Erhvervsuddannelserne skal efter vores overbevisning opprioriteres, så de er ligeværdige med de gymnasiale uddannelser og er et fagligt attraktivt alternativ til gymnasiet, hxx og htx.

Det Konservative Folkeparti er samtidig meget tilfreds med, at uddannelserne opdeles i to trin, et grundforløb efterfulgt af et hovedforløb, hvor grundforløbet varer fra 10 til 60 uger. Det er efter vores overbevisning meget vigtigt, at grundforløbet ikke bliver for langt og samtidig indeholder en obligatorisk og en valgfri del. Med et grundforløb er det samtidig muligt at få afdækket forskellige muligheder inden for et fagligt fællesskab inden det egentlige uddannelsesvalg. Derved bliver de tekniske erhvervsuddannelser et attraktivt alternativ til bl.a. 10. klasse. Det er dog ikke acceptabelt, at et grundforløb på 10 uger kun kan gennemføres, når særlige forhold taler for det. Det afgørende for såvel elevernes som branchernes fleksibilitet er, at der sikres en reel valgmulighed uden bureaukratiske barrierer.

Det Konservative Folkeparti synes, at det fremsatte lovforslag generelt indeholder en række tiltag, der vil styrke erhvervsuddannelsessystemet. Forslaget indeholder en række tiltag, som sikrer, at det også i det næste årtusinde

er de tekniske erhverv, som bidrager til udbygningen af vores velfærdssamfund. Derfor forholder vi os positivt til forslaget og ser frem til udvalgsbehandlingen.

Så skal jeg lige afslutningsvis sige, at med hensyn til den debat, vi lige for et øjeblik siden havde omkring skolepraktikken, må det være et mål, at vi så hurtigt som overhovedet muligt gør skolepraktikken overflødig, for det er ikke den mest hensigtsmæssige uddannelsesform, man kan tænke sig.

Og så må jeg sige til hr. Anders Mølgaard, at når han taler om forenede konservative partier, så går jeg ud fra, at han ikke dermed mener Det Konservative Folkeparti.

Christine Antorini (SF):

I SF synes vi næppe, man kan kalde reformen for en stor reform. Vi synes, det er godt, at der er færre indgange, men indholdsmæssigt bliver der ikke ændret på særlig meget.

Det er svært at gå imod reformen, men desværre vil det nok heller ikke komme til at give erhvervsuddannelserne det kvalitetsmæssige løft, så flere unge tiltrækkes af uddannelserne, og så indholdet fornyes på en måde, der fastholder både de praktisk stærke og de bogligt stærke.

Med færre indgange vender man tilbage til nogle af de gode principper i den gamle EFG-lov om et basisår inden for nogle hovedområder. Det vil gøre erhvervsuddannelserne mere overskuelige for unge, når de skal vælge uddannelsesretning, og det kunne også give de unge mulighed for at prøve forskellige beslægtede fag inden for et hovedområde, før de vælger den endelige linje. Men desværre er de færre indgange ikke fulgt op af længere indgangsforløb.

Der indføres et nyt grundforløb, der erstatter den nuværende første og anden skoleperiode, men varigheden bliver den samme, nemlig mellem 10 og 60 uger. Der forudsættes i bemærkningerne til loven, at hovedparten af grundforløbene fortsat vil vare 20 uger, og at et længere forløb primært vil være for uddannelsessvage elever. Sådan er det også i dag.

Erfaringerne fra erhvervsskolerne viser, at unge oplever første og anden skoleperiode som alt for boglige, og at de undervejs gerne vil ændre uddannelsesvalg, fordi de har været nødt til at vælge område med det samme uden at prøve forskellige fag. Eleverne peger også på, at de ønsker mere praktisk skoleundervisning i be-

gyndelsen af uddannelsesforløbet og den almen teori placeret på et senere skoleophold. Med reformen er der desværre ikke lagt op til en pædagogisk fornyelse, f.eks. integreret projektforløb med udgangspunkt i fagene og ikke i skolebøgerne.

Der er også brug for en massiv efteruddannelse af lærerkræfterne både for at sikre faglærerne en løbende faglig opdatering og pædagogisk udvikling og for at udvikle lærere med en ikkefaglig baggrund til at integrere teori i praktiske forløb.

Endelig er der også brug for en sanering af de mange eksaminer og prøver, der er i erhvervsskolen. Disse ting er der ikke gjort noget ved med reformen.

En naturlig konsekvens vil også være et ægte basisår med et 40 ugers grundforløb, som kunne sikre en ordentlig integration af de boglige og praktiske fag frem for traditionel skoleundervisning, som mange af de unge, der vælger erhvervsuddannelserne, er godt og grundigt trætte af. De vil igennem integration og praktik og teori kunne genopdage nytten af de traditionelle skolefag og blive mere præcise i deres valg af fagområde. Men disse muligheder kan ikke gennemføres inden for 20 uger, ligesom de nye valgmuligheder, der lægges op til i reformen, i praksis ikke kan bruges af særlig mange i løbet af 20 uger.

Man kan også sætte spørgsmålstejn ved, om skolerne reelt kan tilbyde alle de forskellige niveauer af valgfag, der lægges op til.

Vedrørende praktik mener SF, at det er helt afgørende, at der skabes praktikplads til alle, og at skolepraktik fastholdes for dem, der ikke kan få en praktikplads. Skolepraktik kan rent faktisk også være en succes for små virksomheder, der nu kan tilbyde virksomhedspraktik suppleret med skolepraktik, fordi virksomhederne ikke alene kan tilbyde en bred lærlingeuddannelse.

For at motivere flere arbejdsgivere til at skabe praktikpladser ønsker SF at forhøje arbejdsgivernes elevrefusion til dem, der tager praktik elever, finansieret af de arbejdsgivere, der prøver at krybe udenom.

Det er også vigtigt, at der bliver en bedre kontrol med praktikopholdene for at sikre en god kvalitet.

Vi synes, det er en god idé at indføre en uddannelsesbog for at sikre større overblik over uddannelsesforløbet, men den skal følges op af god og tilstrækkelig studie- og erhvervsvejledning.

SF synes jo også, at det er vigtigt at fjerne blindgyderne i EUD-systemet, så der sikres sammenhæng mellem ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser.

SF støtter derfor intentionerne om bedre muligheder for at erhverve studiekompetence og bedre muligheder for merit.

Til gengæld er SF skeptiske over for delkompetencerne. Det er godt, at unge kan opnå et bevis på de færdigheder, de har fået, men der skal være et arbejdsmarked for de job, som delkompetencen lægger op til. Ellers vil det åbne for uddannelse af halve håndværkere, og det er der ikke brug for. Vi vil under udvalgsarbejdet undersøge, hvilke job man mener der vil være til rådighed for unge med en delkompetence, og hvordan de unge med en delkompetence skal lønnes i forhold til dem med en fuld erhvervsuddannelse, når de kommer ud på arbejdsmarkedet.

Vi har været meget positive over for EGU-uddannelsen, og vi håber ikke, at de her ændringer vil betyde en nedprioritering af EGU-uddannelsen, som igennem sin evaluering har fået vist, at de unge rent faktisk enten går i gang med en rigtig uddannelse eller får et arbejde.

Birthe Skaarup (DF):

Forslaget er et led i en samlet pakke på faktisk fem elementer, som skal fremsættes inden for kort tid.

Hovedmålet er, som andre også har været inde på, at samle indsatsen for alle unge, så de kan begynde en ungdomsuddannelse, og således at frafaldet reduceres mest muligt.

Som en sidebemærkning vil vi da lige tilføje, at når man læser finanslovaftalen for 1999, ja, så er det her faktisk et af forslagene i denne aftale.

Med det her lovforslag sker der en fornyelse af de tekniske erhvervsuddannelser, som ikke er så dårlig efter Dansk Folkepartis mening. Der sker en minimering af fællesindgangene fra 80 til 7, og man gør erhvervsuddannelserne mere overskuelige for den enkelte elev, som kan starte med en uddannelsesaftale i praktik eller på en skole med et grundforløb.

Alt i alt er det efter vores mening en omfattende reform af erhvervsuddannelserne, som skal finde sted, og som vi mener skal have en gennemgribende udvalgsbehandling, for der er da nogle problemer.

Vi er naturligvis stemt for, at overskueligheden bliver bedre ved, at de personlige kvaliteter

bliver inddraget, og at der bliver bedre muligheder for de svagere unge som led i, at der bliver etableret uddannelsesplaner for den enkelte elev. Det er faktisk det, der sker – både med hensyn til det, der sker i 9.- og 10.-klasserne, og også i det videre forløb. Der bliver mulighed for nogle afstigningsmuligheder og for et mere personligt tilrettelagt forløb.

Med det her forslag går vi også ind og tænker på de bogligt stærke elever. De får nemlig mulighed for at supplere deres uddannelse med fag, der forbedrer det videre studieforløb. Med de her uddannelsesplaner ser vi klart nogle gode tiltag derved, at praktikpladssøgningen bliver indarbejdet i elevernes uddannelsesplaner.

Nu er det jo faktisk sådan, at arbejdsmarkedets parter har været inddraget i arbejdet for at styrke disse tekniske erhvervsuddannelser i tilbuddet omkring den samlede uddannelsesindsats, men vi har også bemærket bl.a. DA's, FA's, SALA's og Håndværksrådets kritik af nogle af elementerne i lovforslaget, nemlig de individuelle forløb og delkompetencen, og det må vi som sagt lige have vendt i udvalget.

Men alt i alt så gælder det om, at ungdomsuddannelserne bliver mere overskuelige og de bliver mere fleksible, og også om, at vi får de usikre elever med, og at udfordringerne kommer på det niveau, hvor det passer til den enkelte elevs evner, men selvfølgelig skal man også kigge på deres ambitionsniveau.

Vi vil godt påpege en ting her i dag, og det er vejledningerne til vores unge mennesker. Der er det utrolig vigtigt, at den enkelte vejleder vedholdende bliver ved med at kvalificere sig fagligt. Der skal fagligt strammes op ved, at eleverne bliver interesseret i fagene, og vi mener, at på den måde tilgodeses netop den enkelte elev bedst.

Vi ser frem til udvalgsbehandlingen senere.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil gerne starte med at konstatere, at CD er meget enig i hovedelementerne i dette lovforslag til fornyelse af de tekniske erhvervsuddannelser, som undervisningsministeren har fremsat. Det hænger sammen med, at vi er enige i regeringens målsætning om, at 95 pct. af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse, også selv om det er en ambitiøs målsætning, og nogle siger for ambitiøs. Men hellere sætte målene for højt end sætte dem for lavt.

Samtidig vil jeg gerne understrege, at vi ikke skal sprøjte de unge ud af diverse ungdomsuddannelser som pølser på en pølsefabrik. Der må være kvalitet i uddannelserne, og som udgangspunkt må der også være sammenhæng i uddannelsessystemet, det vil sige fra folkeskolen til ungdomsuddannelserne til de videregående uddannelser.

Vi må sørge for, at kvalitet og kvantitet står i et rimeligt forhold til hinanden, også hvis vi skal sikre os, at de unge efter afsluttet eksamen har de faglige og personlige kvalifikationer, som arbejdsmarkedet efterspørger. Samtidig har vi en samfundsopgave, der består i at sørge for, at så mange unge som muligt får en uddannelse, så de ikke bliver fremtidens sociale tabere, for det er hverken samfundet eller de unge selv tjent med.

Derfor er vi også af den opfattelse, at erhvervsuddannelserne kan gøres bedre og appellere til flere unge ved at begrænse indgangsvejene fra de nuværende ca. 80 til syv erhvervsfaglige fællesindgange. Dels bliver det nemmere i folkeskolen at vejlede de unge og deres forældre om mulighederne for de unge ved at vælge de tekniske erhvervsuddannelser, dels bliver det nemmere for de unge at overskue valgmulighederne i det samlede uddannelsessystem, når indgangene til de tekniske erhvervsuddannelser begrænses, og det bliver nemmere at vælge om igen, når man er begyndt på et grundforløb inden for en af de syv fællesindgange, fordi de hver især giver adgang til flere forskellige hovedforløb/erhvervsuddannelser.

Lovforslaget lægger også op til, at der skal tages større hensyn til både de svage og de stærke elever, således at nogle får mulighed for i særlige tilfælde at tilegne sig delkompetencer, og nogle får mulighed for at tilegne sig dobbeltkompetencer, det vil sige både får en erhvervsfaglig og en studieforberedende kompetence.

Den fleksibilitet, der hermed lægges op til i lovforslaget, er netop en konsekvens af, at ambitionen er, at så mange unge i fremtiden skal have en ungdomsuddannelse, og det støtter vi i CD.

Fra nogle sider er der udtrykt ønske om, at grundforløbet generelt skal kunne begrænses til 10 uger, fordi man frygter, at mange unge, der vælger en teknisk erhvervsuddannelse, er unge, der ønsker hurtigt at komme i gang med de

praktiske fag, der er forbundet med en teknisk erhvervsuddannelse.

I CD forstår vi godt bekymringen, selv om vi mener, at den er noget overdrevet. Unge med en praktikaftale vil kunne begynde direkte på deres hovedforløb og få uddannelser, der har et begrænset fagligt fællesskab med andre uddannelser. I fællesindgangen lægges der netop op til, at grundforløbet kan begrænses til 10 uger i stedet for 20 uger. Formålet med de 20 ugers grundforløb er jo netop også, at de unge får lejlighed til at orientere sig om uddannelser, der findes inden for den fælles indgang, som de har valgt, inden de endeligt vælger, hvilket hovedforløb de vil påbegynde.

Det hidtidige store frafald på de tekniske erhvervsuddannelser vidner jo om, at selv unge, der troede sig sikre på deres uddannelsesvalg, alligevel har fortrudt, at de påbegyndte den pågældende uddannelse. Derfor mener CD, at lovforslaget på det her område indeholder tilstrækkelig fleksibilitet.

Skolepraktikordningen er et andet kritikpunkt, der er blevet fremført. I CD er vi naturligvis også enige i, at det bedste må være, at de unge kommer i praktik på en rigtig virksomhed og ikke i skolepraktik, men på den anden side kan vi jo ikke forsvare, at unge vælger en uddannelse, som de kommer godt i gang med, men som de ikke kan fuldføre, fordi de ikke kan finde en praktikplads på en rigtig virksomhed. Den situation har mange unge jo befundet sig i, og det var jo netop, som fru Elisabeth Arnold var inde på, begrundelsen for at indføre skolepraktikordningen.

Vi er enige i, at erhvervsskolerne naturligvis skal have som mål at finde en egnet praktikplads til de unge, og her mener vi, at uddannelsesplanerne kan være et godt redskab, men naturligvis skal erhvervsskolerne heller ikke kunne tjene penge på skolepraktikordningen, sådan som nogle har fremført.

CD har noteret sig, at undervisningsministeren vil gå ind i drøftelser med arbejdsmarkedets parter om, hvordan man kan sikre egnede praktikpladser ude på virksomhederne for de unge, for vi må jo indrømme, at problemet går begge veje. Der er nemlig også virksomheder, der ikke lever op til de krav, som de unge med rimelighed kan forvente af en praktikplads.

Jeg vil slutte med at vende tilbage til starten af min tale og gentage, at CD alt i alt er tilfreds med dette lovforslag.

Elisabeth Arnold (RV):

Det kan selvfølgelig godt være lidt vanskeligt at komme op som nr. 7 i rækken af ordførere og variere lovprisningen af det her lovforslag.

Ud over at sige, at det er et godt lovforslag, må man også nok sige, at det er velforberedt, for det har været igennem mange instanser. Det har både været til høring, det har været til forberedelse i de faglige organisationer og de sammenslutninger af folk, der har forstand på de forskellige fag, og det er et stort ønske fra de forskellige fags side, at vi får lavet uddannelserne om, at vi får forenklet strukturen, og det er også et stort ønske i store dele af erhvervslivet.

Alt i alt må vi sige, at det er manges ønsker, der imødekommes her, og jeg synes også, der er god grund til, at vi nu får dette lovforslag hurtigt igennem Folketinget.

Hvis man kigger på attraktionerne, eller hvad der skal være afgørende for, at et ungt menneske vælger en uddannelse af denne type, må man forvente, at den er overskuelig, at den er fleksibel, at den er rummelig, og at der er perspektiv i den. Jeg synes, alle fire hensyn er tilgodeset i dette lovforslag.

Det er meget mere overskueligt, end det var før, idet der kun er syv indgange mod tidligere op til 80, og det er mere fleksibelt, for det bliver muligt, at man vælger undervejs.

Jeg kan ikke lade være med her at nævne en enkelt episode, vi oplevede i sommer, da Folketingets Uddannelsesudvalg besøgte en af de tekniske skoler i Jylland, hvor vi bl.a. diskuterede med en af de unge elever, som fortalte, at hun var startet på en uddannelse med det faste ønske, at hun ville være køkkenassistent. Men da hun først havde set, hvor mange andre spændende ting der var på det område, fandt hun ud af, at butiksslagter det var lige hende. Det viste sig, at hun simpelt hen havde et fænomentalt talent lige for det, og at det opfyldte alle hendes hedeste ønsker om en fremtid inden for det område. Gennem et fælles grundforløb, hvor hun jo havde stiftet bekendtskab med flere af fagets nuancer, fandt hun ud af, at lige præcis den bås var passende for hende. Så hun var utrolig glad for, at hun havde fundet det, der passede til hendes talenter.

Det bedste, man kan opnå som designer af uddannelsessystemer, er, at folk får nytte og glæde af deres talenter, for sådan nogle har vi jo alle sammen, vi skal bare finde ud af, hvad det

er for nogle; for denne unge pige var det altså butiksslagter, som lige var sagen.

Den fleksibilitet er der i det her system, og det tror jeg vil kunne være en attraktion for mange af de unge mennesker, som måske vælger noget helt andet i dag og måske et uddannelsesforløb, som de ikke ved ret meget om hvad senere fører til. Der er rummelighed i det, og noget, som flere ordførere har talt om, er, at der også er mulighed for, at man kan forlade systemet med en delkompetence, hvis ikke man magter at fuldføre det.

Jeg undrede mig lidt over, at SF's ordfører mente, at der ikke var brug for denne slags halvstuderede røvere eller halvuddannede håndværkere, men vi må dog se i øjnene, at der er personer, der ikke er i stand til at gennemføre det fulde uddannelsesforløb. Hvorfor skulle vi dog så ikke udstyre dem med en delkompetence, så de kan gå ud med et bevis på, at der er noget, de kan, og at de kan det godt? Så kan de garanteret også få brug for deres kundskaber senere hen.

Perspektivet leveres ved, at det kan være muligt at gå videre i uddannelsessystemet, når man har gennemført en af disse ungdomsuddannelser.

Kort sagt tror vi fra radikal side, at det bliver meget mere attraktivt for de unge at vælge de tekniske erhvervsuddannelser, efter at dette bliver gennemført, og vi skal gøre vores til, at det kommer til at ske så hurtigt som overhovedet muligt.

Søren Kolstrup (EL):

Vi har her at gøre med et lovforslag, der flytter rundt på byggeklodserne i erhvervsuddannelserne, men næppe for alvor går ind i indholdsdiskussionen af erhvervsuddannelserne.

Det springende punkt er så, om forslaget skaber mere rummelighed, overskuelighed, imødekommenhed og fleksibilitet, således som det bebuder.

Lad os starte med rummeligheden. Man ønsker, at flere unge kommer ind i erhvervsuddannelserne, både de skoletrætte og de unge, der ellers ville starte på en gymnasial uddannelse, før de gik i gang med en erhvervsuddannelse.

Der skabes nu et grundforløb plus en individuel overbygning, som kan varieres fra person til person. I virkeligheden laver vi måske en halv murer eller murerarbejdsmand, som i statistikken har en uddannelse.

Vi vil ikke afvise, at det kan være en hjælp for nogle, især hvis den unge kan vende tilbage og fortsætte på et senere tidspunkt. I virkelighedens verden er det bare sådan, at den pågældende altid vil stå bagest i arbejdsløshedskøen.

Endelig vil vi godt advare mod at bruge den nye lov som påskud for at nedlægge EGU. Jeg tror, det var SF, der også var inde på, at EGU er et godt tilbud til den gruppe unge, som har så dårlige erfaringer med folkeskolen, at de har brug for et ekstra trin på stigen for at komme videre.

Så har lovforslaget også til formål at lave en udbygning, der skal gøre lærlinguddannelsen ligestillet med en gymnasial uddannelse i et eventuelt videre uddannelsesforløb. Det er imidlertid uklart, hvordan lærlingen skal kunne magte at tage supplerende fjernundervisning i tyske verber eller tekstanalyse af Martin A. Hansen. De forskellige undervisningsniveauer kan være problematiske. Vi kan godt være noget nervøse for, at den helhedsorienterede undervisning ikke finder sted. Vi mener, det er vigtigt, at det helhedsorienterede bør fastholdes på så mange områder som vel muligt, men selvfølgelig med ressourcer til differentiering.

Endelig bebuder lovforslaget overskuelighed. Grundtanken om færre indgange til erhvervsuddannelserne støtter vi, men så skal det også mere konsekvent tænkes sammen med indholdet af de faglige uddannelser end det forslag, der nu er fremsat; f.eks. vil der fremover være hele tre forskellige indgange til at blive elektriker.

Der er mange årsager til, at unge ikke søger erhvervsuddannelserne. De gymnasiale uddannelsers prestige er kun en mindre del heraf. De tekniske skoler har været udsat for forringelser og nedskæringer i en ubehagelig grad. Men det største problem i erhvervsuddannelserne er uden tvivl det, som vi har drøftet tidligere i dag, nemlig usikkerheden om praktikpladser. Det er bemærkelsesværdigt, at i en tid, hvor ledigheden falder, kan man fortsat notere, at unge ikke får praktikplads, og disse unge må så fortsætte deres uddannelse i skolepraktik, som jo altså har en lavere status ikke bare blandt de unge, men desværre også blandt arbejdsgiverne, og det er det, der tæller for de unge.

Jeg kan se, at tiden er gået, men jeg skal sige, at Enhedslisten er meget indstillet på at medvirke til, at vi sikrer, at alle kan få en praktikplads og om fornødent pege på redskaber, der yderligere kan sikre noget sådant – jeg håber, at

de socialdemokratiske bemærkninger, SF's bemærkninger og De Radikales bemærkninger kan bruges til noget sådant – og jeg vil da også gerne spørge ministeren, om ministeren har forslag til, hvordan vi kan sikre, at alle kan få en praktikplads.

Tom Behnke (FP):

Der står jo så smukt, at lovforslaget her går ud på at forbedre og forny de tekniske erhvervsuddannelser, og hvem kan dog have noget imod det? Det er jo i hvert fald nogle positive ord, og det tror jeg vi alle sammen kan være med på.

Men spørgsmålet er så, hvordan man gør det, og der tror jeg nok, at jeg allerede fra starten af må meddele ministeren, at Fremskridtspartiet ikke er helt enig med regeringen i den måde, den har disponeret på.

Et ønske om, at 95 pct. af en ungdomsårgang tager en ungdomsuddannelse, kan vi for så vidt godt være enige i er et godt måltal at gå efter. Om vi skal helt op på, at det er 50 pct., der så derefter tager en videregående uddannelse, kan måske diskuteres, men lad os ikke hænge os i procenterne. Hvis det er det måltal, man går efter, må vi jo se, hvordan det udvikler sig, og så kan man vel formentlig også undervejs justere lidt, hvis man opdager, at det nok ikke var så hensigtsmæssigt; men som måltal kan vi godt være med på det.

Så er der hele spørgsmålet om erhvervsuddannelserne, hvor det fremgår af lovforslaget, at der i dag er 80 valgmuligheder. Det ønsker man så at koge ned til, at der skal være syv fællesindgange, hvor de unge så sådan ligesom kan ligge og svømme rundt i et ingenmandsland til at starte med, indtil de ligesom finder ud af, hvad de vil med sig selv. Dermed udsættes det tidspunkt hvor de er nødt til at vælge, hvad de vil med deres liv. Det er nok ikke hensigtsmæssigt. Det kan godt være, at det giver et mindre frafald, fordi der så ikke er så mange, der får valgt forkert, men det dér med, at man sådan ligesom fremelsker en situation, hvor man beder alle unge om sådan ligesom at komme ind og svømme lidt rundt for at finde ud af, hvad de vil med deres eget liv, er ikke hensigtsmæssigt for de unge, som godt ved, hvad de vil med deres eget liv, tværtimod er det en ond ting at gøre mod dem.

Det, der jo må være sagen, er, at unge mennesker lærer at træffe et valg og derefter tage konsekvensen af det valg, de har truffet. Den

evne, som børn og unge mangler i dag, er jo faktisk en forståelse for konsekvenserne af de handlinger, de foretager. Med det her system vil man altså være med til at gøre det endnu værre. Omvendt er det Fremskridtspartiets holdning, at når vi ønsker, at de unge skal træffe nogle valg, vil vi selvfølgelig også give dem forudsætningerne for at træffe disse valg.

Så er der hele spørgsmålet om skolepraktikordningen. Der er det Fremskridtspartiets opfattelse, at den bør lukkes omgående.

Det kan godt være, at der er en enkelt lille branche et eller andet sted, hvor man kan være nødt til at have den i en overgangsperiode, men hovedsynspunktet for Fremskridtspartiet er: Luk skolepraktikordningen omgående! Det er en pseudouddannelse, og det er synd for de unge, at man bilder dem ind, at når de har været i skolepraktik, har de en uddannelse.

Et andet element, der ligger i det, er, at det jo er blevet til en sovepude for erhvervslivet, så erhvervslivet ligesom har kastet ansvaret for praktikpladserne fra sig, idet man siger: Jamen det ordner det offentlige jo! Vi betaler det ganske vist selv kollektivt, men det offentlige tager sig jo af det, så hvorfor skal vi have alt det besvær med at have en lærling rendende rundt? Og dermed er det en ond cirkel, man har skruet sig selv ind i.

Så kan jeg se, at det fremgår af forslaget, at praktikpladssøgning skal indarbejdes i elevernes uddannelsesplaner. Og der står oven i købet også, at der skal laves individuelle uddannelsesplaner i 9. og 10. klasse.

Hvad er det for en klientgørelse af unge mennesker, at man nu skal have sådan nogle individuelle planer for dem, som man har for folk, der har sociale problemer? Det er bestemt ikke hensigtsmæssigt at bruge den jargon her.

Hvorfor vil man med vold og magt indrette uddannelsessystemet efter den laveste fællesnævner og dermed trække alle ned på den laveste fællesnævners plan? Det er ikke hensigtsmæssigt. Brug dog nogle begreber, som ikke klientgør én, så man bliver til et socialt tilfælde, fordi man skal vælge en uddannelse, for det er man ikke!

Det, der sker ved det, er jo, at den målbevidste unge, der ved, hvad han eller hun vil med sit liv, bliver gjort til noget unormalt, og at det normale ligesom er, at man svømmer lidt rundt og aldrig tager ansvar for sine egne handlinger eller de valg, man træffer.

Jeg tror, at hele den klientgørelse er den væsentligste årsag til de problemer, vi ser der er i ungdomsuddannelserne med de unges rodløshed og tvivl om, hvad de skal med deres liv. Det er en fremelsket tvivl, som vi godt kunne have været foruden her i Danmark.

Det, der er sagens kerne, og det, der er behov for, er, at børn og unge mennesker lærer, at de skal have rygrad og tage ansvar for deres eget liv og have forståelse for, at når man træffer et valg, har det nu engang en konsekvens.

Når dét så er på plads, er vi i Fremskridtspartiet naturligvis indstillede på også at have den holdning på uddannelsesområdet, som vi har på hele det sociale område, at hvis der er nogle, der ikke kan følge med, og som har brug for hjælp, skal de selvfølgelig have den nødvendige hjælp. Men fordi der er nogle mennesker, der har brug for en kørestol, er det jo ikke sådan, at man tilbyder alle i befolkningen en kørestol. Og det skal man heller ikke gøre på uddannelsesområdet: Fordi der er nogle, der har brug for en særlig hjælp, skal man ikke indrette systemet således, at alle tvinges til at få den særlige hjælp.

Tove Videbæk (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan tilslutte sig de store linjer i dette lovforslag.

På flere tekniske erhvervsuddannelser er det imidlertid uhensigtsmæssigt, at det normale grundforløb har en obligatorisk varighed på 20 uger for alle elever. For på flere erhvervsområder indleder mindst 80 pct. af alle elever deres uddannelsesforløb med en uddannelsesaftale, og de unge har dermed allerede truffet deres endelige uddannelsesvalg, inden de starter uddannelsen. Alligevel skal disse målrettede unge i henhold til dette lovforslag følge samme grundforløb som de unge, der endnu ikke har truffet deres endelige uddannelsesvalg.

Denne konstruktion mener vi ikke er ideel for elever med en uddannelsesaftale, da disse gerne vil i gang med deres egentlige erhvervsuddannelse så tidligt i uddannelsesforløbet som muligt. Og det bliver svært at motivere disse unge, som allerede har truffet deres uddannelsesvalg, til at deltage aktivt i et længerevarende forløb omhandlende flere andre uddannelser.

På længere sigt vil det nok også medføre et større frafald samt fravælgelse af uddannelse, da mange elever, der vælger nogle af de tekniske erhvervsuddannelser, hovedsagelig er skoletrætte eller i det mindste bogligt trætte.

Det grundforløb, der bliver lagt op til i den nye reform, mener vi har en for teoretisk indgang, hvilket vil gøre det svært at fastholde de svageste unge i uddannelsen.

Hvis uddannelsessystemet skal være ideelt for både de unge, der har truffet deres uddannelsesvalg, og de unge, der ikke ved, hvilken uddannelse de ønsker, er det nødvendigt at tilpasse systemet til begge grupper.

Dette kan f.eks. gøres ved, at elever, der har indgået en uddannelsesaftale inden uddannelsens start, kan gennemføre et grundforløb på kun 10 uger, så de derved kan komme hurtigere i gang med den erhvervsuddannelse, de allere-de har valgt.

Men med disse bemærkninger ser Kristeligt Folkeparti frem til udvalgsbehandlingen af dette lovforslag.

Undervisningsministeren (Marianne Jelved, fg.):

Også her skal jeg takke for en meget positiv og velvillig behandling af lovforslaget.

Fru Elisabeth Arnold gjorde opmærksom på, hvor grundigt forberedt lovforslaget er – mere direkte sagt: hvor meget forarbejde der har været, og hvor mange der har været involveret i det – men fru Elisabeth Arnold glemte at nævne, at et af de solide grundlag for lovforslaget jo er det udviklingsarbejde, der har været undervejs igennem en del år under overskriften »Uddannelse til alle«.

Men det er fuldstændig korrekt, at utrolig mange mennesker, parterne på arbejdsmarkedet og uddannelsesinstitutionerne osv., har bidraget til, at vi nu er i stand til at præsentere et lovforslag, som betyder en forenkling, uden at kravet om specialisering på meget udviklede faglige områder mistes.

Så den større fleksibilitet, som uddannelsen gerne skulle have, er der, og det er en reel fleksibilitet, vil jeg gerne understrege over for Venstres ordfører. Men det er jo alt sammen noget, vi kan komme tilbage til under udvalgsbehandlingen, hvor vi kan få belyst, præcis hvordan det tænkes gennemført.

Skolepraktikken har været genstand for en del af ordførernes indlæg, og til det er der jo at sige, at det centrale i erhvervsuddannelserne er vekseldannelsesprincippet, og det er helt afgørende for den kvalitet, som Danmark har udviklet i de faglige uddannelser, og som mange andre lande misunder os. Men regeringen har ikke et princip, der hedder, at vi for enhver pris

skal fastholde skolepraktikken. Skolepraktikken er en nødvendighed, i det omfang det ikke er muligt at skaffe de nødvendige og relevante praktikpladser.

Jeg er af hr. Søren Kolstrup blevet spurgt om, hvilke overvejelser regeringen gør sig for at sikre, at alle kan få en praktikplads.

Det, der er aftalt med arbejdsmarkedets parter om det spørgsmål, er, at der skal optages en form for trepartsdrøftelser om problemstillingen. Og det skal ikke være nogen hemmelighed, at det også for regeringen er en central målsætning at få skaffet de nødvendige praktikpladser. Det er afgørende vigtigt, men skolepraktikken kan vi ikke undvære på nuværende tidspunkt. Men det er ikke meningen, at skolepraktikken som sådan er noget, vi skal fastholde for enhver pris, slet ikke; det handler om at få skaffet det rigtige antal praktikpladser.

I dag er der jo gennem Arbejdsgivernes Elevrefusion indbygget økonomiske incitamenter i systemet, og regeringen har ingen planer om at ændre på den metode, men vi er da åbne over for at diskutere alle mulige tænkelige forslag på det område. Vi prioriterer det også højt.

Der har været sat spørgsmålstejn ved, om det er klogt, at man kan få delkompetence og gå ud og ind af forløbet uden at gøre sin uddannelse færdig i første omgang. Bl.a. var SF's ordfører, fru Christine Antorini, inde på det, og hun spurgte også, hvilke job og hvilken løn man kan forudse for de unge mennesker, som går ud af uddannelsessystemet med en uddannelsesbog, hvori de har fået noteret deres delkompetencer.

Det er helt relevante spørgsmål, men jeg vil godt gøre opmærksom på, at så langt tilbage, som jeg overhovedet kan huske – og det er efterhånden mange år – har vi diskuteret, hvad vi skulle gøre med det, der bliver kaldt restgruppen, de 30 pct. Og heldigvis er de 30 pct., som af mange forskellige grunde ikke har kunnet få en erhvervskompetencegivende uddannelse efter folkeskolen, blevet til en mindre gruppe, men der er stadig væk en stor del af en årgang, som ikke får en erhvervskompetencegivende uddannelse efter folkeskolen.

Man kunne også give det den overskrift, at vi har det store problem i vores samfund, at der er lige omkring en million voksne i den erhvervsaktive alder, som ikke har en uddannelse. Og vi ved, at de, der ikke har en uddannelse, også er dem, der i størst udstrækning bærer langtidsløsheden på deres skuldre.

Når jeg nu har chancen, vil jeg også tillade mig i den sammenhæng at nævne, at et af mine egne forbilleder, Kristen Helveg Petersen, igennem hele sit liv har gjort en kolossal indsats for at løse de problemstillinger, som jeg har skitseret her. For der er unge, som ikke uden videre er i stand til at gå ind i en faglig uddannelse og få en hel uddannelse ud af det, og derfor er det et krav og en målsætning for regeringen, at vi får løst de problemer.

Og jeg vil gerne anerkende, at arbejdsmarkedets parter positivt og konstruktivt er gået ind i den drøftelse og står bag muligheden for at kunne tilegne sig delkompetence og gå ud og ind af systemet, og det synes jeg er et meget stort fremskridt. Og derfor mener jeg også, at jeg må kunne sige til SF's ordfører, at det her dog er en start på at få gjort noget ved et problem, som også SF plejer at være dybt optaget af.

Jeg har i hvert fald ikke noget bedre svar på den problemstilling lige nu, end at jeg synes, det er et kolossalt fremskridt, at det kan lade sig gøre. Derfor synes jeg også, at det reelt er en god idé dels at operere med uddannelsesplaner, som vi også gør det i folkeskolen, hvorved vi skaber sammenhæng med ungdomsuddannelserne, og dels at operere med en uddannelsesbog.

Det kan godt være, det lyder lidt kejtet i nogle ører, og det skal jeg beklage, men ikke desto mindre tror jeg, det er en god idé, fordi det giver mulighed for at få nogle sejre, som der kvitteres for, og dermed en kompetence, som man kan bruge, og dermed også større selvværd og en mulighed for at genoptage uddannelsesforløbet lidt senere i livet.

Fru Elisabeth Arnold var i sit indlæg inde på at give et eksempel på, hvor svært det er at vælge. Og det er rigtigt, at nogle af dem, der vejleder de unge, er jo forældrene og familien og en omgangskreds uden for undervisningssektoren, og de er endnu mindre egnede til at vurdere, hvilke muligheder der er, og hvilke krav der stilles, for uddannelserne fornys hele tiden, fordi der hele tiden stilles nye krav til os.

Derfor tror jeg også, at den forenkling, der ligger i hovedindgangene, er et meget centralt element.

Så kan man sige, at der ikke er meget nyt i det, og at det kan ligne noget, vi har set før.

Ja, det kan godt være, men hvis det nu er med til at give bedre muligheder for flere unge, så synes jeg, det er vigtigt.

Til hr. Tom Behnke må jeg sige – med fare for at forlænge debatten – at jeg synes, det at påstå, at dette lovforslag lægger op til at fratage eleverne, de unge mennesker, muligheden for at gøre den erfaring, at man skal træffe et valg, og at et valg har konsekvenser, er et forsøg på at finde en niche ved at have et standpunkt, som ingen andre har.

Og jeg synes ikke, det er en fair beskrivelse, for jeg synes, et af vores problemer, når vi ser på dem, man kunne kalde de unge, som har vanskeligt ved at komme igennem et uddannelsessystem eller i det hele taget at begynde på en uddannelse efter folkeskolen, er, at de måske har vanskeligt ved at opnå det, man kunne kalde en valgkompetence.

Det er nemmere for de elever, de unge, som går mere lige igennem systemerne, at overskue valgmulighederne og dermed være i stand til at vælge. Men det at tilegne sig en valgkompetence er også en opgave, og det er i øvrigt også en opgave for folkeskolen – for nu at imødekomme hr. Tom Behnkes kommende indlæg – at gøre endnu mere ud af at udvikle valgkompetence hos eleverne. Det er lidt teknisk udtrykt, men forstå mig ret.

Til allersidst vil jeg sige, at egu-uddannelsen jo ikke nedlægges. Men det er fair nok, at oppositionen er kritisk og altid overvejer, om regeringen nu har et eller andet i baghovedet, som ikke er kommet helt klart frem. Det er fint, og det skulle også gerne afdække, om regeringen har glemte noget.

Men lige nu vil jeg så sige om egu, at der meget snart kommer et lovforslag, hvori den revisionsbestemmelse, der står i loven om egu, effektueres, og hvorved der kommer nogle småændringer og justeringer i den. Og dermed er det regeringens hensigt at fremsætte lovforslaget for at gøre egu til en permanent uddannelsesmulighed. Så der er ikke nogen ønsker om at afskaffe den mulighed, som er en relevant mulighed også for nogle af de unge, som jeg har brugt det meste af mit svar til at tale om.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen

gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 46:

Forslag til folketingsbeslutning om et udviklingsprogram for fremtidens ungdomsuddannelser.

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 13/11 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jeppe Kofod (S):

I Socialdemokratiet ser vi det som det helt centrale mål med forslaget til folketingsbeslutning om et udviklingsprogram for fremtidens ungdomsuddannelser at styrke den unges overblik over uddannelserne og ikke mindst at udvikle kvaliteten i uddannelserne.

Udviklingen af fremtidens ungdomsuddannelser skal foregå med den unges faglige, personlige og sociale udvikling i centrum. Vi mener, at udviklingsprogrammet skal medvirke til at øge de faglige og personlige udfordringer for alle unge, også de svageste.

Der skal skabes større sammenhæng og rummelighed i det samlede uddannelsessystem, herunder også i overgangen fra grundskolen til ungdomsuddannelserne samt fra ungdomsuddannelserne til de videregående uddannelser.

I et samfund præget af stadig stigende teknologiske og globale udfordringer er viden og uddannelse en forudsætning for såvel den enkeltes udviklings-, udfoldelses- og jobmuligheder som udvikling af videnssamfundet og demokratiet. Derfor mener vi også, det er vigtigt, at der skal være nogle kvalitative mål ud over de mål, vi har, om at 95 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse.

Vi mener også, at afvalget i uddannelserne skal nedsættes til et minimum, og samtidig skal omfanget af dobbeltuddannelser nedbringes.

De unge bør ikke møde den samme udfordring to gange, og det stiller store krav til både ind-

hold og sammenhæng i det fremtidige ungdomsuddannelsessystem.

Det er efterhånden også en almen erkendelse, at det er den, der arbejder, der lærer. Det er måske derfor, vi gennem tiden har haft verdens måske bedste folkeskole- og gymnasielærere. Retfærdigvis skal det understreges, at den traditionelle klasseundervisningsform, hvor læreren arbejder ved tavlen ved at hælde viden på eleverne, den såkaldte tankpasserpædagogik, er under hastig forandring. Man kunne tilføje, at eleven og ikke læreren skal i centrum igennem flere elevaktiverende undervisnings- og arbejdsformer – i det hele taget nye former for organisering af elevers arbejde, hvor læreren måske i højere grad fungerer som et enzym, der sætter processer i gang hos eleverne.

Med andre ord sigter forslaget til et udviklingsprogram for fremtidens ungdomsuddannelser på fornyelse af både struktur, indhold, arbejds- og evalueringsformer til gavn for den unge. I den sammenhæng skal jeg også nævne, at Gymnasieskolernes Lærerforening eksempelvis i et debatoplæg fra november i år om fremtidens gymnasiale uddannelser påpeger, at man skal udbygge samarbejdet mellem de enkelte gymnasiale uddannelser med respekt for hinandens identitet.

Generelt gælder det for forslaget, at forudsætningen er, at interessenternes bidrag i form af debatoplæg og lignende inddrages i konkretiseringen af udviklingsprogrammet.

I Socialdemokratiet mener vi, at udviklingsprogrammet som led i et samlet udspil fra regeringen på ungdomsuddannelsesområdet vil bidrage til et fantastisk vigtigt kvalitetsløft af især indholdet og værdierne i det samlede ungdomsuddannelsessystem. I den sammenhæng vil jeg også nævne, at lederen for OECD's uddannelsesafdeling roser de danske unge for menneskelige egenskaber, som selvfølgelig ikke kan måles i tal og tabeller. Udviklingsprogrammet vil sammen med de øvrige initiativer på ungdomsuddannelsesområdet være med til at sikre denne efter vores mening helt grundlæggende dimension i uddannelsessystemet.

Jeg kan nævne, at regeringens øvrige initiativer bl.a. omfatter en strukturreform af de tekniske erhvervsuddannelser, målretning af tiende klasse, afskaffelse af egnethedserklæringen ved ansøgningen om optagelse til de gymnasiale uddannelser, revision af lov om erhvervsgrunduddannelser og styrkelse af uddannelses- og erhvervsvejledningen.